

Mfv.I.10.615/2012/5.

A Kúria a dr. Hársfai Katalin pártfogó ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Szász András ügyvéd (1147 Budapest, Fűrész u. 106.) által képviselt alperes ellen rendes felmondás jogellenességének megállapítása iránt a Fővárosi Munkaügyi Bíróságnál 25.M.2181/2010. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Törvényszék 55.Mf.634.144/2011/8. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 55.Mf.634.144/2011/8. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A felperes pernyertességének aránya 100 %, erre tekintettel a felülvizsgálati eljárásban felmerült pártfogó ügyvédi díjat az alperes teljes mértékben viseli.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak - felhívásra - 14.000 (tizennégyezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

I n d o k o l á s

A felperes a keresetében a munkáltatói rendes felmondás jogellenességének megállapítását és az ehhez fűződő jogkövetkezmények alkalmazását kérte eredeti munkakörbe történő visszahelyezésének mellőzésével.

A Fővárosi Munkaügyi Bíróság 25.M.2181/2010/17. számú ítéletével megállapította, hogy az alperes 2010. április 16-án kelt rendes felmondása jogellenes és a munkaviszony az ítélet jogerőre emelkedésével szűnik meg. Kötelezte az alperest elmaradt munkabér, továbbá átalánykártérítés viselésére rögzítve, hogy a felperes pernyertességének aránya 100 %-os, így a pártfogó ügyvéd díját az alperes teljes mértékben viseli. Kötelezte az alperest kereseti illeték fizetésére is.

A munkaügyi bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 2008. június 9-étől állt az alperes alkalmazásában árukiadó betanított munkásként híddarukezelő munkakörben.

2010. április első hetében B.I. - a felperes közvetlen felettese - megbeszélésre összehívta a dolgozókat, ahol közölte, vezérigazgatói utasítás értelmében nem maradhat kamion éjszakára a telep területén, azt meg kell rakodni, hogy mielőbb távozni tudjon. A felperes ezen a megbeszélésen jelen volt és kijelentette, hogy a munkaszerződésben vállalt kötelezettségét teljesíti, de nem hajlandó túlórázni.

2010. április 8-án B.I. ismételten összehívta a raktárban dolgozókat és megkérdezte, ki hajlandó maradni a délutános műszakot követően, azaz 22.00 óra után, figyelemmel a korábbi tájékoztatásra. A felperes a délutános műszak végeztével eltávozott azzal, hogy fenntartja korábbi kijelentését, nem hajlandó túlórázni.

Az alperes 2010. április 14-én felajánlotta a felperesnek a közös

megegyezéssel való munkaviszony megszüntetést, aki azt nem fogadta el. Ezt követően a munkáltató 2010. április 16-án rendes felmondással szüntette meg a felperes jogviszonyát azon indokolással, hogy „2010. április 8-án a közvetlen felettese által elrendelt munkavégzést megtagadta, ezt követően pedig az alperes vezérigazgatójával – amikor a 2010. április 8-ai magatartása szóba került – minősíthetetlen módon viselkedett”.

A munkaügyi bíróság – utalva az Mt. 127. §-ának (1) és (2) bekezdésében foglaltakra – kifejtette, hogy jelen esetben, mivel a felperest a rendes munkaidőn felül kívánta foglalkoztatni az alperes, ez rendkívüli munkavégzésnek minősül. Az alperes nem terjesztett elő olyan védekezést, amely szerint ilyen munkát nem rendelt el.

A bíróság által meghallgatott tanúk egybehangzóan adták elő, hogy a 2010-es évben a munkáltatónál általános volt a túlmunkavégzés. Az alperes arra hivatkozott, hogy kára származott volna abból, ha a kamionok nem távoznak időben a raktárból, illetve a telephelyről, egyébként olyan körülményt nem jelölt meg, amely a törvényben meghatározott különösen indokolt esetet igazolta volna.

Nem róhatja a munkáltató a munkavállaló terhére, ha a gazdasági szempontok miatt csupán kétműszakos rendben foglalkoztatja a munkavállalókat, bár a munka mennyisége három műszak foglalkoztatását igényelné. Erre figyelemmel az alperes nem rendelhet el „általános jelleggel” rendkívüli munkavégzést, mivel az csak egyedi esetben alkalmazható.

A bíróság megállapította, hogy az alperes nem rendelt el rendkívüli munkavégzést, nem merült fel olyan különösen indokolt eset ami alapján azt megtehetette volna, így a felperes rendkívüli munkavégzés megtagadására irányuló magatartása nem lehet jogellenes, és nem alapozhat meg munkáltatói rendes felmondást.

A felperes minősíthetetlen magatartását az alperes nem bizonyította a Pp. 3. §-ának (3) bekezdésében foglaltakra történt kioktatás ellenére.

A jogviszony megszüntetés jogellenessége miatt a bíróság az alperest az Mt. 100. §-ában foglalt jogkövetkezmények viselésére kötelezte.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Törvényszék 55.Mf.634.144/2011/8. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta azzal a kiegészítéssel, hogy az alperes köteles a Fővárosi Törvényszék Gazdasági Hivatala külön felhívására az elsőfokú eljárás során felmerült tanúköltséget is megfizetni. Kimondta, hogy a felperes pernyertességének aránya 100 %, erre tekintettel a pártfogó ügyvéd díját az alperes teljes mértékben viseli. Kötelezte az alperest a le nem rótt fellebbezési illeték viselésére is.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően értékelte a tanúvallomásokat, és helytálló jogi mérlegeléssel állapította meg, hogy az alperesnél a 2010-es évben általános volt a túlmunkavégzés.

Az alperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy az elsőfokú ítélet sem tartalmazza, miszerint a különösen indokolt eset az alperesi munkáltatónál nem állt volna fenn. Az elsőfokú bíróság ítéletének 4. oldal utolsó bekezdése szerint megállapította, hogy az alperes nem rendelt el rendkívüli munkavégzést, mivel nem merült fel semmilyen olyan indokolt eset, ami alapján azt megtehetette volna, így a felperes munkavégzés megtagadására irányuló magatartása nem lehetett jogellenes.

Az Országos Munkavédelmi és Munkaügyi Felügyelőség K.m. Munkaügyi Felügyelőségének 2010. október 11-én kelt eljárás megszüntetése tárgyú végzésének bizonyító ereje a rendkívüli munkavégzés elrendelését illetően nem volt, abból nem tűnt ki, hogy a lefolytatott vizsgálat mire irányult, az alperes pedig a vizsgálat anyagának beszerzését nem indítványozta.

A másodfokú bíróság a Pp. 235. § (1) bekezdésében foglalt korlátozásra tekintettel bizonyítékként nem vette figyelembe az alperes által a fellebbezéshez csatolt, az elsőfokú eljárásban meghallgatott tanúk 2010. évi keresetnyilvántartó lapjait, mert a Pp. 141. § (2) bekezdése értelmében a bizonyítékokat olyan időben kell megjelölni, amely a per állása szerint a gondos és az eljárást elősegítő pervitelnek megfelel. Az alperes az elsőfokú eljárásban a másodfokon csatolt bizonyítékot beszerezhetette volna, ezt azonban elmulasztotta.

Az alperes a felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen az ítéletek hatályon kívül helyezését és a bíróságok új eljárásra és új határozat hozatalára kötelezését kérte. Másodlagos kérelme a jogerős ítélet „megváltoztatására”, a felperes keresetének elutasítására és perköltségben való marasztalására irányult.

A felülvizsgálati érvelés szerint a munkaügyi bíróság ítéletében iratellenes megállapításokat tett például akkor, amikor megállapította, hogy a meghallgatott tanúk egybehangzóan adták elő, miszerint az alperes társaságnál általános volt a túlmunkavégzés. Ez a megállapítás a tanúvallomásokból nem következik, e tekintetben tartalmuk eltérő volt.

Az elsőfokú bíróság ítéletében nem foglalkozott az alperes által benyújtott, az Országos Munkavédelmi és Munkaügyi Felügyelőség által hozott határozattal, amely megállapította, hogy az alperesi munkáltatónál 2010. évben végzett munkaügyi ellenőrzés semmiféle szabálysértést nem állapított meg. Az elsőfokú bíróság ítélete a határozatra nem utalt, pedig a Pp. 221. § (1) bekezdése értelmében ezt meg kellett volna tennie.

Sem az első-, sem a másodfokú bíróság nem adta indokát annak, hogy miért kizárólag azokat a tanúvallomásokat fogadta el, amelyek alapján arra a megállapításra jutott, hogy a munkáltatónál a túlmunkavégzés általános volt, és miért nem vette figyelembe azokat, amelyek ezen ítéleti megállapítást cáfolták.

A felperes a keresetet nem azért terjesztette elő, mert általános volt az alperesi társaságnál a túlmunkavégzés, hanem azért, mert a felmondás azon indoka, amely szerint a túlmunkavégzést megtagadta,

nem valós. A felperesi keresetben foglaltakat érdemben sem az első-, sem a másodfokú bíróság nem vizsgálta.

A másodfokú bíróság az Országos Munkavédelmi és Munkaügyi Felügyelőség vizsgálatára vonatkozó határozatot figyelmen kívül hagyta, pedig abból megállapítható, hogy az alperesnél történt munkavégzéssel kapcsolatos összes körülmény vizsgálatra került. E vonatkozásban nem kellett volna az alperesnek külön indítványozni a vizsgálat anyagának beszerzését.

A rendkívüli munkavégzés elrendeléséhez nem szükséges az írásbeli forma, az szóban is megtörténhet, azt pedig a tanúk egybehangzóan vallották, hogy a jelen ügy alapjául szolgáló esetben a rendkívüli munkavégzés elrendelése megtörtént.

Az elsőfokú bíróság alperest marasztaló ítélete megállapította, hogy a társaságnál általános volt a túlmunkavégzés. Az alperes ennek cáfolatául fellebbezéséhez mellékelte az elsőfokú eljárásban meghallgatott tanúk 2010. évi keresetnyilvántartó lapjait. Ezeket a másodfokú bíróság azonban a Pp. 235. § (1) bekezdésében foglalt korlátozásra hivatkozással nem volt hajlandó figyelembe venni, amely törvényt sértő. A felperes keresete nem arra irányult, hogy az alperesnél általános volt a túlmunkavégzés, így nem is volt várható, hogy az elsőfokú bíróság ennek alapján ad helyt a felperesi keresetnek. A Pp. 235. § (1) bekezdése pedig akkor is lehetővé teszi a fellebbezésben az új bizonyíték előterjesztését, ha az elsőfokú ítélet jogszabálysértő voltának alátámasztására irányult, és jelen esetben a keresetnyilvántartó lapok benyújtása ezt célozta.

A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

Az Mt. 127. §-ának (1) és (2) bekezdése értelmében a munkáltató rendkívüli munkavégzést csak különösen indokolt esetben rendelhet el. Ez nem veszélyeztetheti a munkavállaló testi épségét, egészségét, illetőleg nem jelenthet személyi, családi és egyéb körülményeire tekintettel aránytalan terhet.

Az eljáró bíróságok - a helyesen értékelt tanúvallomásokra figyelemmel - helytállóan fejtették ki, hogy az alperesnél 2010-ben a rendkívüli munkavégzés nemcsak különösen indokolt esetben vált szükségessé, hanem minden olyan alkalommal, amikor kamion azonnali rakodására merült fel igény. Általános utasítás volt arra, hogy „benn kell maradni, amíg kamion van” (B.I. tanúvallomása, jegyzőkönyv 2. oldal utolsó bekezdés).

A felmondásban megjelölt napon, vagyis 2010. április 8-án a már általánossá vált túlmunka végzésére merült fel igény, amelytől a felperes szóbeli kérés ellenére elzárkózott. A másodfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy nem volt olyan indokolt eset, amely alapján a rendkívüli munkavégzés elrendelhető lett volna, a felperes munkahelyről való távozása nem lehetett a munkáltatói intézkedés jogszerű indoka.

A túlmunkára kötelezéshez nem szükséges írásbeli forma, azonban

annak elrendelésére csak a törvényben meghatározott különösen indokolt esetben kerülhet sor, amely a jelen perben nem volt bizonyított (Pp. 164. §).

Alaptalan azon felülvizsgálati érvelés, hogy a felperes nem az általános túlmunkavégzést sérelmezte, hanem a felmondást megalapozó munkamegtagadás indokát, amelyet az eljárás során nem vizsgáltak. Az eljáró bíróságoknak elsődlegesen azt kellett értékelniük, hogy fennálltak-e a rendkívüli munkavégzés elrendelésének feltételei, és ennek megfelelően lehetett értékelni a felperes magatartását. A rendelkezésre álló adatok alapján pedig helytállóan jutottak a bíróságok arra a következtetésre, hogy a túlmunkavégzés feltételeinek hiányában annak elrendelése nem volt jogszerű, így a munkáltató jogellenesen szüntette meg a felperes munkaviszonyát.

A jogerős ítélet helyesen állapította meg, hogy az Országos Munkavédelmi és Munkaügyi Felügyelőség K.m. Munkaügyi Felügyelőségének 2010. október 11. napján kelt „Eljárás megszüntetése” tárgyú végzése nem volt alkalmas a munkáltató túlmunkavégzés elrendelésére vonatkozó eljárása kimentésére, mivel abból nem volt megállapítható az, hogy a vizsgálat mire irányult, és az sem, hogy milyen kört érintett.

A másodfokú bíróság a Pp. 235. §-ának (1) bekezdésére figyelemmel - utalva a Pp. 141. § (2) bekezdésére - nem értékelhette a fellebbezéshez csatolt keresetnyilvántartó lapokat, az ebben a körben előterjesztett felülvizsgálati érvelés is alaptalan. Az eljárás során az alperes tisztában volt azzal, hogy a bizonyítás milyen körben történik, a nyilvántartó lapok pedig önmagukban nem voltak alkalmasak az elsőfokú bíróság ítéletének jogszabálysértő volta megállapítására.

Alaptalanul hivatkozott az alperes a felülvizsgálati kérelmében a Pp. 221. §-ának, azaz az ítélet indokolási kötelezettség megsértésére is. A bíróságoknak ugyanis a határozatukat mindig a szükséges mértékben kell megindokolniuk, annak körét pedig az adott ügy jellege és az eljárás során tisztázásra váró körülmények terjedelme határozza meg. Az eljáró bíróságok ezen indokolási kötelezettségüknek eleget tettek, álláspontjukat részletesen kifejtették, a logika és az okszerűség követelményeinek betartásával értékelték a bizonyítékokat, és helytállóan jelölték meg a hivatkozott jogszabályokat is. Ebből következően a jogerős ítélet eljárásjogi szempontból sem jogszabálysértő (Pp. 206. §).

A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta [Pp. 275. § (3) bekezdés].

Az alperes perköltség fizetési kötelezettsége a Pp. 78. §-ának (1) bekezdésén alapul.

A felülvizsgálati eljárás illetéke - a felperes egy évi átlagkeresetéhez igazodó pertárgyhoz viszonyítva - 162.000 forintot tesz ki. Mivel a munkáltató a felülvizsgálati kérelmén 148.000 forintot illetékbélyegben lerótt, ezért csak a különbözet megfizetésére köteles az adott ügyben irányadó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-a alapján.

Budapest, 2013. május 15.

**Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, Dr. Mészárosné dr. Szabó
Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Hajdu Edit s.k. bíró
A kiadmány hiteléül: Nné tisztviselő**